

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET.

FŐSZERKESZTŐ: UNGER EMIL DR. * FELELŐS SZERKESZTŐ: IFJ. DR. SZABÓ ZOLTÁN.

Kéziratok és szakkérdések
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdeléseket az
Országos Halászati Egyesület
Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
II. em. 255. fogad el.

MEGJELENIK ÉGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj:

Egész évre 15 pengő.
Fél évre 7:50 pengő.
Külföldre egész évre 20 pengő.

Posttakpt. cseksz.: 10.094. Állami alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.

Verantwortlicher Redakteur:
Dr. Zoltán Szabó jun.

Administration: Ungarischer
Landesfischerei-Verein,
BUDAPEST,
Kossuth Lajos-tér II. em. 255.

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

Országos m. kir. Halélettani és
Szennyvízvizsgáló Intézet

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI

Organ des Ungarischen Landesfischerei-Vereins Budapest.

Redaktion: Kgl. Ung. Landes-
anstalt für Fischereibiologie
und Abwasserkunde. Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A pénzes pér. Dr. Mika Ferenc és dr. vitéz Varga Lajos (Folytatás). — Halász nagygyűlés Újvidéken. Dr. Gébert József. — A rák életmódja, fogása, elterjedése és telepítése. Vásárhelyi István. (Folytatás.) — Nagyszabású öntözési tervek a Duna mentén. Kontur György. (Ismertetés.) — Hivatalos rész. — Társulatok — Egyesületek. — Ujdonságok — Vegyesek. — Helyreigazítás. — Szerkesztői üzenetek. — Árjegyzék. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Die Äsche. — Fischereigeneralversammlung in Újvidék (Neusatz). — Die Lebensweise, das Fangen, die Verbreitung und die Ansiedelung oder Fortpflanzung des Krebses. — Bewässerung bei Donau. — Amtlicher Teil. — Gesellschaften und Vereine. — Berichtigung. — Nachrichten. — Preisliste. — Anzeigen.

A pénzes pér. (*Thymallus thymallus* L.)

Irták: dr. Mika Ferenc és dr. vitéz Varga Lajos.
(Folytatás.)

11. Horgászata.

A pénzes pér horgászatáról csak röviden emlékezünk meg. Az érdeklődőnek kitűnő szakkönyvek állnak rendelkezésére, amelyek ezt a kérdést minden részletében behatóan ismertetik.

Főleg müléggel fogják. Nagyon óvatos és még a pisztrángoknál is szeszélyesebb hal. Fogása ezért nehezebb, sok tapasztalat és ismeret kell hozzá. Fogását nehezíti az is, hogy a pisztránggal ellentétben, mely mohón kapja be a felkínált csalit és a mülég horga erősen fogazott kemény szájában jól megakad, a pénzes pér óvatosan viszi, jobban mondva a szájába szívja a legyet, melynek horga a bevágásnál sok esetben csak a szájszélekbe hatol és onnan annak puha volta miatt könnyen kiszakad.

Sokszor nehéz kiválasztani a megfelelő csalit is. Néha csak meghatározott rovarfajra vadászik, minden mást megvet. Különösen nyáron válogatós, amikor a fenékfauna bő táplálékot nyújt számára. Gyakran csak egészen apró légyutánzatok után kap. Sokszor pedig egyáltalán nem érdekli a felkínált csalétek; rá sem hederít.

A tavasz vége és az őszi a legmegfelelőbb időszak. Horgászata még enyhébb téli napokon, napsütéses déli órákban vagy könnyű hóesés közben is sikeres. Természetes csalival persze könnyebb kifogni. Rendesen legyet, szöcskét, hús-kukacot stb. húznak a horogra.

Ragadozó természetét a pisztráng horgászásánál is meg lehet figyelni, mert elég gyakran rámeleg a pisztrángra szánt kishallal felcsalizott horogra.

A pénzes pér nagyon kényes hal és a sérüléseket nehezen heveri ki. Ezért a horoggal kifogott mértéken aluli példányok szájából igen óvatosan kell a horgot eltávolítani. Az ilyen példányokat semmiesetre sem bedobással helyezzük

vissza éltető elemébe, hanem a vízre hajolva óvatosan eresztjük vissza.

12. Ellenségei.

Ellenségei, versenytársai ugyanazok, mint a pisztránagnak. Egyes vizekben a dunai galóca (*Salmo hucho* L.) igen nagy pusztítást végez soraiban. Minthogy az egyre ritkábbá váló dunai galóca a horgászok legbecsesebb zsákmánya, azért pusztítását el kell tűrni. Viszont a csuka garázdálkodását (ez a veszélyes rablólhal a nagyobb vizekben gyakran feltűnik a pénzes pér társaságában) a lehetőség határain belül ki kell küszöbölni. A csukáknak a pénzes pér soraiban végzett pusztításáról igen szomorú, számadatokkal alátámasztott megállapítást tartalmaz egy az Allg. F. Z. 1939. évfolyamában névtelenül megjelent cikk. A közlés szerint a Duna felső folyásán lévő és a szerzőtől megfigyelt szakaszon a pénzes pér állománya a csukák pusztítása következtében 10 év alatt az eredeti állomány 5%-ára zsugorodott.

A pénzes pér élősködői is nagyjában azonosak a pisztrángéival. Mind a fontosabb élősködőket, mind a betegségeket okozó különböző baktériumokat a „Hazai pisztrángtenyésztésünk irányelvei és kilátásai” című dolgozatunkban (I. a „Halászat” 1941. évfolyamának 4. számát) továbbá „Természetes pisztrángos vizeinek hasznosítása c. könyvünkben (Országos Halászati Egyesület kiadása, Budapest, 1942.) részletesen ismertettük.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a *Bacterium salmonicida* Emmerich et Wedel nevű baktérium okozta „furunkulózis” némelykor soraikban is igen nagy pusztítást végez. Egész hosszú vízszakaszokon kiöli az állományt.

Vakbélfüggelékeik gyakran tömve vannak galandféreggel (*Bothriocephalus infundibuliformis* Rud.), végbélükben pedig egy buzogányfejű féregfaj, (*Echinor hynchus proteus*) szokott tömegesen tanyázni.

A halpenészgombák (*Saprolegnia*, *Achlya*) okozta fertőzés a pénzes pérén gyakrabban lép fel, mint a pisztrángféleken. A halpenész tulajdonképpen nem károsító, hanem a legyön-

gülest kihasználó élősködő. A vattaszerűen növe penész mindig a beteg, sérült, vagy fogságban tartott halakon telepszik meg. Legveszedelmesebb akkor, ha a kopolytylemezeket lepi el.

A pénzes pér a szennyezett vizekkel szemben igen érzékeny. Egyike a legkényesebb halaknak. A szennyeződés a pér állományát sújtja először és a legnagyobb mértékben. Érzékenységét illetően nagyon jellemző *Winter A.* közlése: egy stájerországi vízből a szennyezés folytán állománya majdnem teljesen kipusztult, ugyanakkor a vele együtt élő szivárványos pisztrángoké továbbra is jól fejlődött.

Az egyenes és egyenletes lefolyású szabályozott vizek sem felelnek meg a pénzes pér életfeltételeinek, mert ezek medre egyrészt nem termel elegendő táplálékot számára, másrészt mert lehetetlenné teszi szaporodását. Az árvíz is nagyobb veszedelemmel jár a pér számára, mint a pisztrángfélére. Az elsodrás elől ugyanis kevésbé tud kitérni, megbújni. Amint azt Stájerországban több esetben megfigyelték, a nagyobb árvízzel sújtott szakaszokról teljesen eltűnik.

13. Mesterséges tenyésztése.

Csonka Magyarország területén egyetlen olyan víznél sem volt, amely megfelelt volna a pénzes pér különleges életfeltételeinek. Ezért a csonka ország vizeiből hiányzott és betelepítés révén sem lehetett volna meghonosítani. Hegyvidékeink részbeni visszatérésével azonban sok olyan vizet kaptunk vissza, amelyekben őshonos és amelyeknek vezéralakja. Állománya azonban a kíméletlen üldözés következtében a legtöbb helyen nagyon megfogyatkozott.

A pénzes pér tőle lakott vízterületnek, a társaságában élő pisztrángok és esetleges galócák mellett, a legértékesebb hala. Nemzetgazdasági érték és ezért szaporítása mindenképpen kívánatos. A megfogyatkozott állományt, mint azt a külföldi példák is beigazolták, sikeresen csak behalásítás útján lehet feljavítani.

A pénzes pér szaporodó képessége nagyobb a pisztrángféléknél. Több petét termel. Tavasszal ivik, ezért petéjét a jégzajlás, megfagyás nem fenyegeti. Ennek ellenére mind petéjét, mind ivadékát a szabad természetben igen sok veszély támadja meg, úgyhogy állományát emberi beavatkozás nélkül feljavítani, sőt kissé intenzívebb halászat mellett, kellő színvonalon tartani, nem lehet.

Mesterséges tenyésztése a pisztrángféléknél nehezebb feladat; több gondot és hozzáértést igényel. Az első és legnagyobb nehézséget a megfelelő tenyészanyag beszerzése okozza. A pénzes pér haltartókban, mesterséges tavakban vagy egyáltalán nem, vagy csak igen kevés életképes petét termel. Ezenkívül az előzetesen befogott halakat fogságban legtöbb esetben betegségek támadják meg és elpusztulnak, mielőtt ivartermékeiket felhasználhattuk volna.

A szükséges tenyészanyagot azért minden esetben a szabad vízből kell kifogni, mégpedig akkor, amikor a halak ivásra vonulnak. A kifogott nőstények petéjét azonnal el kell venni és lehetőleg még a helyszínen megtermékenyíteni. A tenyészanyag megszerzésének igen célravezető módja az, ha a pénzes pértől lakott víz egy részét lezárjuk. Az ivás ideje előtt 3–4 héttel varsákkal ivarérett példányokat fogunk ki és azokat az elrekesztett szakaszokon kibocsátjuk. A befogott halak a természetes környezetben életképes ivartermékeket termelnek. Viselkedésüket állandó figyelemmel kell kísérni, hogy akkor foghassuk ki őket, amikor iváshoz készülődnek.

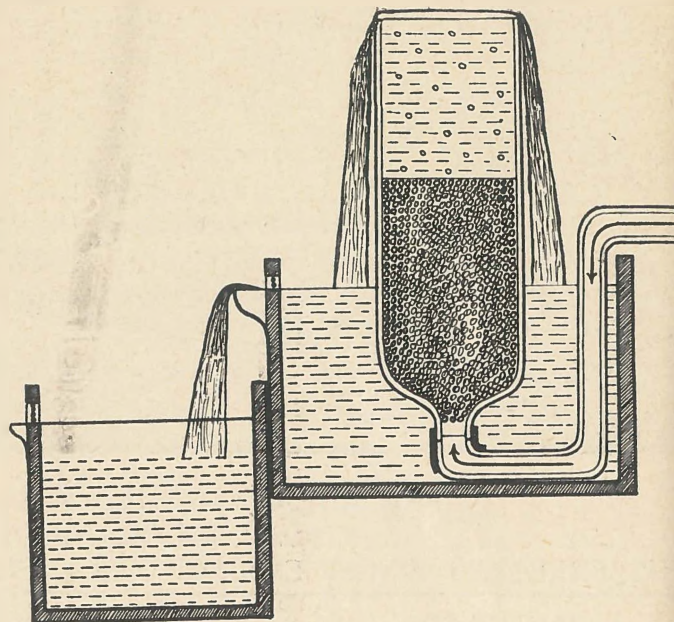
Ez az eljárás igen célszerű, mert így a szükséges tenyészanyag biztosítására hosszabb idő áll rendelkezésre. A mesterséges megtermékenyítésre felhasznált halakat nem tanácsos visszaengedni a vízbe. Ivartermékeik elvétele alkalmával a legnagyobb elővigyázat mellett is sérüléseket szenvednek, amelyek révén a legtöbb esetben halpenéssel fertőződnek meg és nemcsak maguk pusztulnak el, hanem társaikat is megfertőzhetik.

A pénzes pér aprószemű és kissé ragadós petéjének keltetéséhez a költőedényekétől eltérő rendszerű eszközöket használnak. A gyakorlatban legjobban az ú. n. *Zugerpalack* vált be. (3. ábra.)

Az üvegből készült palack feneké hiányzik és lefelé fordított. A tápláló víz a nyakán át áramlik a palackba és a nyitott felső részen csurog le. A vízvezeték és a palack felső része között 1 m. szintkülönbség van, a szükséges víznyomás megteremtése végett.

A palack többféle nagyságban készül. Egy 5 l. űrtartalmú 50 cm. magas, a nyitott fenekén 14 cm., a nyakán pedig 2.5 cm. belső átmérővel bíró palackban 2 l. ikrát lehet kikeltetni. A palack vízellátására percnként 3 l. víz szükséges. A költővíz hőmérséklete 8–10 C° között legyen.

Az áramló víz a petéket gyenge forgó mozgásban tartja és így azok oxigénszükséglete biztosítva van. Ennek a módszernek kétségtelenül nagy előnye, hogy az elhalt petéket nem szükséges kiválogatni, mert azoknak fajsúlya könnyebb

3. ábra. Készülék a pénzes pér ikráinak keltetésére.

lévén, a kiáramló vízzel kisodródik a palackból. Innen származik német neve: „Selbstauleserglas“. A kikelt ivadékok hasonló módon távozik és a palack köré helyezett négyyszögletes bádogedényben gyűlik össze.

A pete burkokat és az elpusztult ivadékokat — a fertőzés megakadályozása végett — kis tüllhálóval időnként el kell távolítani. Az edény kifolyójánál nagyon ajánlatos egy finoman átluggasztott szűrőt elhelyezni, az ivadékok kiszökésének megakadályozására.

A használatban nagyon bevált *Macdonald-* és a *von der Borne-féle* keltetőpalack hasonló elven alapszik. A *Borne-féle* készülék fémlemezről készül. (Folyt. köv.)

Halász nagygyűlés Újvidéken.

A Délvidéki Halértékesítő Szövetkezet, mint a 18 délvideki halászati szövetkezet központja, egyéves fennállása alkalmából halászati nagygyűlést rendezett Újvidéken, hogy a közfigyelmet a halászat nemzetgazdasági fontosságára felhívja, illetve rámutasson a halászati szövetkezeti mozgalom jelentőségére és alkalmat adjon a délvideki halászok előterjesztett kívánságainak és kéréseinek megbeszélésére.

A Délvidék halászatának helyzete egyelőre eltér az ország többi részétől, mert a Délvidéken ma még a volt jugoszláv halászati jogszabályok vannak hatályban. Ennek megfelelően a Délvidéken a halászati jog állami kezelésben van és bérbeadás útján, illetve a bérlővel közös hasznosítással értékesül. A bérlők nagyrészt nem magánosok, hanem halászati szövetkezetek, amelyeknek központja, de egyúttal érdekképviselői és ellenőrző szerve is az egyéves fennálló Délvidéki Halértékesítő Szövetkezet.

A városháza dísztermében tartott nagygyűlésen a földművelésügyi minisztert *Heinz Pál* miniszteri tanácsos képviselte. Megjelentek: dr. *Simkó Elemér* Hódmezővásárhely főispánja, dr. *Endrey Béla* Hódmezővásárhelyi, és dr. *Nagy Miklós* Újvidék város polgármestere, dr. *Koráni Elemér* és *Popovits L. Milán* országgyűlési képviselők, *Schneider Rezső* a bélyei uradalom jószágigazgatója, *Wonke József* m. kir. műszaki tanácsos, a halászati igazgatást végző újvidéki folyam mérnöki hivatal vezetője, dr. *Uharik Albin* kir. törvényesbíró elnök és dr. *Kumor Károly* járásbíró elnök. az Újvidéki Sporthorgász Egyesület elnöke és alelnöke, dr. *Romhelyi László* a m. kir. rendőrség újvidéki révkapitány-ságának vezetője, *Takács István*, *Konráth Ferenc*, *Jankovits Mihály*, *Schäffer József*, *Dolgos Ferenc*, *Szkalá Lénárt* és *Táborossy József* szövetkezeti elnökök, *Langhoffer Károly* kir. főadajunktus, *Kontur György* kir. műsz. tanácsos, dr. *Gébert József* min. titkár, *Dobó Ferenc* I. o. számvevőszéki főtanácsos, dr. *Szlezák Lajos* kir. ítélőtáblai bír. továbbá mintegy százhusz halász a Délvidék minden részéből.*

* Az Országos m. kir. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézet igazgatóságát, valamint a „Halászat“ szerkesztőségét tévedésből — noha hivatalosak lettek volna — nem hívták meg.

A nagygyűlést dr. Dietrich Lajos a Délvidéki Halértékesítő Szövetkezet elnöke nyitotta meg. Rámutatott arra, hogy a Társadalom általánosságban nincs tisztában a halászatnak, mint őstermelő foglalkozásnak jelentőségével, bár a háborús viszonyok következtében a halászat jelentősége és megbecsülése nagymértékben növekedett. Az időt különösen alkalmasnak tartja, korszerű halászati törvényt megalkotására. Hangsúlyozta, hogy a Délvidéki Halértékesítő Szövetkezet, mint központi csúciszövetkezet nem öncélú, hanem a kötelekbe tartozó szövetkezetek érdekeit szolgálja. Ismertette a szövetkezeti központ működését és a Délvidék halermelésének eredményeit. Majd rámutatott a halfogyasztás elterjesztésének fontosságára és arra, hogy vannak az országnak folyóktól és tavaktól távol eső olyan vidékei, ahol a lakosság nagy százaléka halat még egyáltalán nem evett. Ismertette ezután a csúciszövetkezet szociális tevékenységének eredményeit és a szövetkezetek ellenőrzésével és irányításával járó tevékenység alapelveit.

Kontur György kir. műszaki tanácsos előadásában rámutatott arra, hogy a Délvidéki Halértékesítő Szövetkezet milyen fontos eszköz a halászok anyagellátása terén. A háborús anyagellátás arányosságát legjobban a szövetkezeti szervezet bekapcsolása biztosítja. Ismertette a halászok háborús anyagellátásának kérdését és számadatokat közölt a Délvidéki Halértékesítő Szövetkezeten és tagszövetkezetein keresztül a halászok részére eddig szétosztott különböző anyagokról. Felhívta a halászok figyelmét a halszóság fontosságára és arra, hogy a háziipar, különösen pedig a halászvíz mellett termő nád, gyékény, és fűzvesző feldolgozása milyen jelentős jövedelmet biztosíthat a halászok részére.

Ezután dr. Gébert József miniszteri titkár tartotta meg előadását arról, hogy mit nyújthat a halászoknak a szövetkezeti mozgalom, majd Dobó Ferenc a kiváló sporthorgász tartott előadást, a halivadék szaporításáról és az ezzel összefüggő gyakorlati kérdésekről.

Végül dr. Szlezák Lajos kir. táblabíró előadásával zárult a d. e. program. Az előadó a halászati törvény korszerű reformjának szükségességét és ennek jogi előfeltételét méltatta. A kérdést történeti és jogi fejlődés szempontjából is vizsgálta és rámutatott arra, hogy a halászat érdekeit legjobban szolgálja a folyóvizek halászati jogának állami tulajdonba vétele.*

A kongresszus résztvevői délben együttes halászebédet vettek részt.

A nagygyűlés délután 5 órakor folytatódott, és azon Faragó Sándor a Délvidéki Halértékesítő Szövetkezet cégvezetője a szövetkezetek részéről beérkezett alábbi kérelmeket adta elő:

1. Valamennyi halászati szövetkezet kérte, hogy a halászati haszonbérleti szerződéseknél azt a rendelkezését, mely szerint a szerződésben meghatározott bérösszeg csak a halárak változatlan állása mellett irányadó és a 2 kg-on felüli élőponty budapesti áralkulását követi, módosítsák oly módon, hogy a jövőben a haszonbér összege a Délvidéken fizetett árak arányában változzék, de e módosításánál a haltermelés tényleges eredményei is vétessenek figyelembe.

2. A Dunamentén alakult halászati szövetkezetek kérték, hogy a Horvátországgal határos Dunaszakaszon a halászati tilalmat a földművelésügyi miniszter úr szüntesse meg, mert azokat a horvát halászok sem tartják meg.

3. Valamennyi szövetkezet kérte, hogy a szövetkezeti szerszám- és bérleti alap adómentessége biztosíttassék.

4. A Tisza folyó mellett működő halászati szövetkezetek kérték, hogy a Bánáti oldallal szemben lakó magyar halászok részére a parttól-partig való halásztást nemzetközi megállapodás útján biztosítsák.

5. A Kormányzat tegye lehetővé, hogy a halászati szövetkezetek a működési területükkel határos halászvizek halászati jogát megvásárolhassák, függetlenül a meder tulajdonjogától, vagy legalább is örökbérletbe vehessék.

6. Végül biztosítsa a Kormányzat a működési területükkel határos halászvizek bérletét a szövetkezetek részére. Ne tüzzenek ki árverést ott, ahol szövetkezet működik, hanem a bérlet a jogtulajdonosok szakértőjének meghallgatása után az előző bér összegének figyelembevételével a hatóság állapítsa meg.

Az előterjesztett kérelmekre Heincz Pál miniszteri tanácsos, a földművelésügyi minisztérium halászati osztályának vezetője válaszolt, biztosítva a szövetkezeteket, hogy a délvidéki halászok ügyét és a halászzal foglalkozó kismemberek szociális helyzetének emelését szolgáló törekvéseket a legmesszebbmenően támogattja.

Dr. Dietrich Lajos elnök záróbeszéde után a résztvevők azzal az érzéssel távozhattak, hogy a nagygyűlés jelentős

* Dr. Szlezák Lajos elhangzott előadása részletesen megjelent a lapunkban.

mértékben előmozdította a délvidéki halászat kérdéseinek megoldását, de ezen túlmenően szolgálatot tett az ország egyetemes halásztársadalmának is.

A nagygyűlést követő napokban a miniszteri kiküldöttek és a bizottság a Délvidék halászati központjait, így Alsókabolt, Dunagárdonyt, Titelt, Csurogot, Obecsét és Apatint látogatták meg.

Gébert József dr.

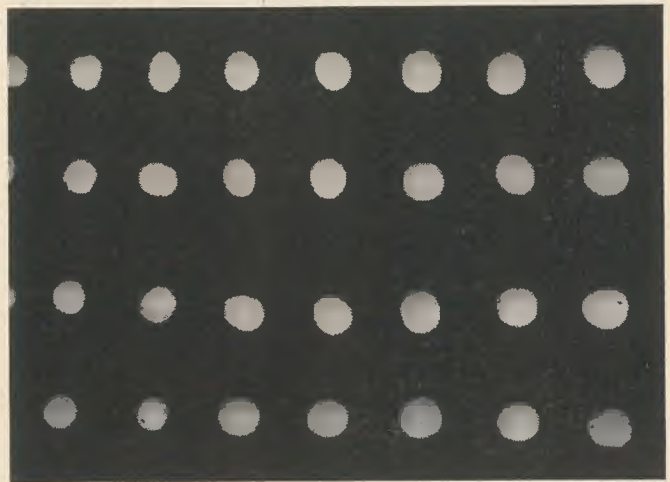
Lapunk hasábjain meg fog jelenni dr. Gébert József és Dobó Ferenc előadásának a kivonata. (Sz. Z.)

A rák életmódja, fogása, elterjedése és telepítése.

Írta: Vásárhelyi István.

(Folytatás.)

Életük első évében nyolcszor, másodikban ötször, majd később kétszer, úgy mint június—augusztusban, a hímek pedig még egyszer a párzás után, az egészen öreg példányok azonban már csak egyszer vedlenek. A vedlés alatt növekednek s az esetleg elvesztett végtagjaikat is ilyenkor pótolják. Ezeket azonban arról, hogy mindig kisebbek, könnyű megismerni. A vedlés az állat szervezetét igen igénybe veszi. Ezenkívül a még meg nem keményedett páncélú, puha rák könnyű zsákmánya ellenségeinek, ezért ilyenkor aránylag sok el is pusztul közülük. Vedlés valami védett helyen folyik le, ahonnan azután a páncél megkeményedése után bújnak elő. A kemény burok kifejlődésében nagy szerepe van a testben párosával található „rákszemeknek“. (4. kép.). Ezek az állat nagyságának megfelelően 3—8 mm. nagyságú félgömbalakú, — friss hullából kiszedve, — égszínké, vagy rózsaszínű, tisz-

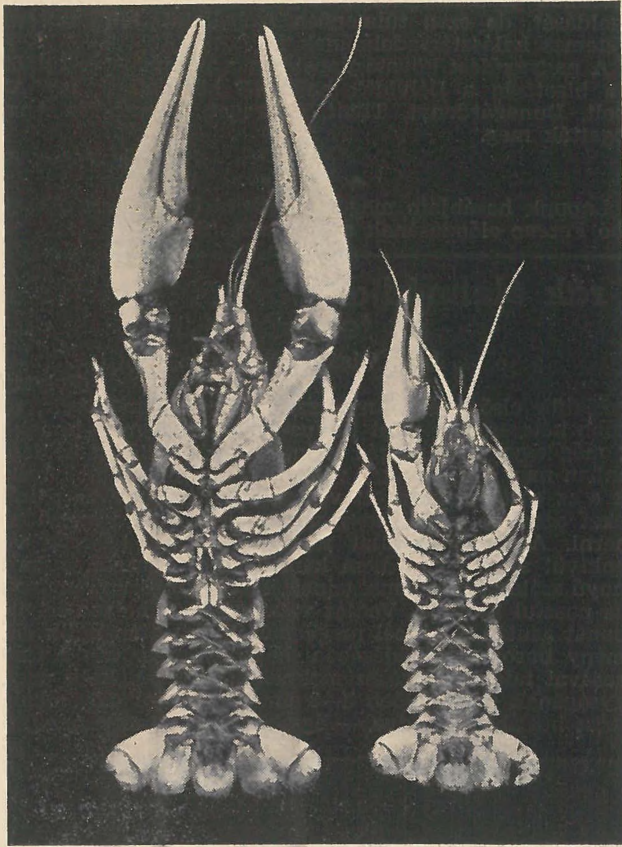

4. kép. A rákszem.
Foto: Vásárhelyi.

tán mészből álló testecské, amelyek vedléskor feloldódva, a páncél mészanyagát gyarapítják. A „rákszemeket“ régebben a népies gyógyászatban szembetegségek ellen használták. Sőregi szerint leghatékonyabbnak azt tartották, amelyiket a gém ürülékéből gyűjtöttek. A megvedlett rák méreteiben már nem, csupán súlyban gyarapodik. Fejlődése elég lassú. Ez a tenyészterület tápláléktermőképességével van szoros összefüggésben. Bő táplálékra már három éves korában ivaréretté válhat.

Élettartama vonatkozólag adataink nincsenek, de megfigyelésem szerint egy 23—30 dekás szülő rák már 10—15 éves is lehet. A hímek mindig gyorsabb fejlődésűek s nagyobb termétek. Szabadvízben hím mindig több van, mint nőstény. Az ivarokat igen könnyű egymástól elkülöníteni. A hímnél u. i. a fark tövével levő első úszólábpár jól fejlődött s kampószerűen fölfelé hajlik. Az ivarvilás pedig az ollókat is számitva, az ötödik lábpár tövével van. Míg a nősténynél az első úszólábpár alig észrevehető s az ivarvilás a harmadik lábpár tövével található. (5. kép.).

A rák ellenségei, majdnem azt mondhatjuk, teljesen azonosak a halakéval. Kiadósan pusztítja őket a vidra és a nyérc. A puhákból még a vizicickány, vizipocok is fogyaszt. Néhányan ugyancsak megfigyelték a pészmapocok ebélli kártételét is. Madarak közül a géme, vadkacsák is fogyasztják. Az aprajából begyre szed a jégmadár, vizirigó is. A rákos vizet járó házi kacsák pedig a vedlőkben tehetnek érzékeny károkat, különösen sekélyebb vízi patakokkal, hol a védett helyen meghúzódott puha rákot nagy számmal húzzák

5. kép. Hím és nőstény kecskerák.
Foto: Vásárhelyi.

ki s falfák fel. A vaddisznó is sokat elpusztít közülük, ha tenyészterületén rákos patak húzódik keresztül. Ahol pedig a házi disznó belejár a rákos vízbe, az ott még az irmagját is kipusztítja. Úgy látszik, a vízben is megérzi a szagát, mert onnan minden esetben ki tudja őket túrni s aztán irgalom nélkül föl is falja. Erre vonatkozólag Fischer F. is írt (A rák. Halászat 1928. p. 41.) de tévesen. Közlése szösz szerint a következő: „Különös sajátsága, hogy a disznók szagát nem tűri. Ezért, ahol a patakba disznókat hajtának, akár itatásra, akár fürdés végett, ott a közelben rák nem található“. Nem bizony, de nem azért, mintha a rák nem túrná, hanem éppen fordítva, mert a házi disznó falja föl könyörtelenül. Hogy a rák a disznó szagát tűri, ha az a vízbe nem jár, és nem is tűnik el tőle, azt egyik megfigyelésem bizonyítja. Egy alföldi uradalom sertéshízalója, rákban bővelkedő, holt Tiszaág mellett épült. A hízaló szennyvize, tekintélyes mennyiségű trágyával együtt abba folyt bele. A legnagyobb rákot épen a szennyvízlevezető csatornában és annak környékén lehetett fogni, ami érthető is, hiszen a befolyó trágyából mindenkor bőséges táplálékot kaptak. Ugyancsak előszeretettel fogyasztják a vedlőket a halak is, ha hozzáférhetnek. Ezt még a különben növényi táplálékon élők is megteszik, mert a puha rák mindegyiknek kedvelt csemegéje. Ennek különben legkézzelfoghatóbb bizonyítéka az, hogy horgászatnál a legjobb csali a rákhús, mert erre minden halunk igen módon kap.

Betegségei közül legismertebb a fentebb említett igen ragadós rákpestis, ami az egész Európa rákállományát igen megriktította, sőt sok helyen ki is pusztította, s az újabb telepítést még ma is meghiúsítja. Élősdiei közül legismertebb az egy centiméter hosszú, fehér rákpióca. Az ipari vízszennyezés is igen sok kárt tesz az állományban, sőt egyes helyekről teljesen ki is pusztíthatja.*

A rák fogásának különböző módzatai vannak szokásban. A legegyszerűbb s valószínűleg a legősibb fogási mód, a „lyukalás“. Ennél a rákász bemegy a vízbe s a rákot a fészkeből, gyökér, kő alól, vagy önásta lyukából kézzel húzza ki. Úgyes rákász ezzel a móddal is szép eredményeket érhet

* A román megszállás alatti időben létesített bányatermek földolgozó flotációs eljárások következtében, (minthogy a hatóságok a szennyvíztisztítással egyáltalában nem törődtek) Nagybánya környékén a világháború előtti években híres rákászó patakokból (pl. Misztbánya vidéki patakok) a rák teljesen kipusztult. (ifj. dr. Szabó Zoltán.)

el, pláne valami sekélyebbvízű hegyipatakknál. Csak bizonyos gyakorlatot kíván, mert ha ez nincs meg, a buvóhelyén lábával, ollójával megkapaszzkodó állatból igen sok megsérül. A rák végtagjait u. i. öncsonkítás útján könnyen elveti. Így értékeiből sokat veszít, sőt tenyésztésre teljesen alkalmatlanná is válhat.

A második fogási módnál a víz mélységének megfelelő hosszúságú vékonyabb karók végét behasítják s ebben csalinak bűdös húst, vagy megnyúzott békát tesznek s így helyezik el a vízbe. A csalira menő rák a karókat mozgatja mikor a rákász ezt óvatosan kezdi húzni, az állat ollójával a csalit szorosan megfogja, úgy, hogy a víz színére felhozva, alátartott meritőzsákkal könnyen kivethető.

A hivatásos rákász tömegfogó szerszáma azonban a rácsa. Ebből kétféle típusút használnak. Az egyik kb. 40 cm. átmérőjű, kör alakú drót, vagy fakeretre kihúzott hálóból s négy egyenlő távolságban rákötött s 40 cm-re kantárszerűen összehogozott madzagból áll. Ezt egy vastagabb vesszőre kötik, közepére pedig a már fentebb említett csalétek valamelyikét erősítik s a víz fenekére süllyeszlik. A tartóvesszőt a part oldalába nyomják s időnkint átvizsgálva, a rámasztott állatokat leszedik róla. Ma a keret fából készült, az aljára még kő, vagy vas nehezéket is szerelnek. Ilyen rácsából egy rákász 10—15 darabot is elkezelhet s vele igen eredményesen is dolgozhat. Ennek legősibb formája a régi pákászok által tisztán vesszőből font, azonos méretű és alakú rákfogó szerszám. Javított formája ennek az, ahol két karikával, kosárszerűvé alakítják. Ebből a felhúzás alkalmával u. i. kevesebb állat tud elmene-külni, Ennek is ismert az ősi formája. Sőregi a Berettyó mentén ócska rostakéregből készítve találta. Van még forgalomban drótból készült tömegfogó varsa is. Ez tulajdonképpen egy nagyobb, egérfogó szerszám, amibe a rák, ha bebújt, onnan többé maga erejéből kijutni nem tud. Nálunk azonban ezt nem igen használják. Ugyancsak sok rákot fognak a halászok alkalmilag, — már ahol van bőven, — mélylenjáró, húzóhálóval is. Sőt nálam a patakba kített anyahalgó varsákba is elég gyakran belekerül.

6. kép. A kecskerák. (*Astacus leptodactylus*).
Foto: Vásárhelyi.

A kifogott rákot, vagy azonnal értékesítjük, vagy fűzfából font, esetleg deszkabárkában tárolják. A tárolást megkönnyíti az, hogy fogságban is táplálkozik. Csak oxigéndús s lehetőleg átáramló vízről kell gondoskodnunk. A hústáplálék mellett zöld növényi anyagokat is bőségesen kell nekik nyújtani. Ilyen kezelés mellett húzamosabb ideig életben maradnak, sőt párzanak is. A kikelő ivadékok azonban rendszerint

felfalják. Kisebb tavak a rak tárolására nem alkalmasak, mert a túlszűfoltástól menekülve, igen sok elsőkik. Epen ezért mesterséges tenyésztése is körülményes és nagyon költséges.

A vízből kivett rákot szállítani, bizonyos rendszabályok betartása mellett, még nagyobb távolságra is, igen könnyű. A nedves kopolyúkban keresztül u. i. a szabad levegőből is képes az élete fenntartásához szükséges mennyiségű oxigént fölvenni. Csomagolni vesszőkosarakba s mindig száraz moha, széna, vagy portalanított finom forgács közé kell. Ezt a levegő szabadon járhatja s állataink még 2—3, sőt több napos szállítás alatt is biztosan életben maradnak. Nedves csomagoló anyagot, pláne zöld csalánt, sohase használjunk, mert könnyen erjedésnek indul, bemelegszik s az állatokat föltétlen megöli. Ezért a csomagolásra szánt rákokat a kosárbarakás előtt pár órával a vízből ki kell venni és le kell száritani, nehogy a testükről lefolyó vízzel a csomagoló anyagot bevizezzék s így elpusztuljanak. Csomagolásra inkább kisebb kosarakat használjunk. A csomagoló anyaggal mindig bősegesen bánjunk s a rákokat rétegezve helyezzük el, nehogy a kosár alján lévőket a fölöttük levők súlya agyonnyomja.

(Folyt. köv.)

Nagyszabású öntözési tervek a Duna pestmegyei völgyében.

Amint értesülünk a Pestmegyei Dunavölgyi Leccapoló és Öntöző Társulat több százezer holdnyi területébe tartozó gazdáknak egy nagyobb csoportja a nyári aszályos szárazság ellensúlyozására nagyszabású mozgalmat indított a duna-völgyi leccapoló csatornáknak öntözésére való berendezése végett. Tekintettel arra, hogy a Kis-Alföldnek szárazság által legjobban sújtott területe Budapest Székesfővárosához alig 56—80 km.-re esik, a főváros közelielmezése, de országos szempontból is igen nagy jelentősége van a tervezett öntözőművek elkészítésének.

Az elmúlt napokban nagyszabású gazdaggyűlés volt Kúnszentmiklóson, ahol a helyi gazdasági érdekképviseletek és a Magyar Élet Pártja vezetői egyhangúlag elhatározták, hogy minden követ megmozgatnak, az öntöző csatornák sürgős megépítése és elsősorban az öntözést biztosító Dömsödnél épülő dunai összekötő vízvezetőcsatorna mielőbbi kiépítése és befejezése végett. Az öntözőcsatornák megépítésével előreláthatólag többszázezer hold részben kopár, részben egészen gyöngye fűvel borított szikes terület válna gazdaságilag értékesebbé. Az öntözésre berendezett szikes területek jobb részein a gazdák rizstermelésre, a mélyebben fekvő részeken pedig halastó-gazdaságra óhajtanak berendezkedni.

A mozgalmat, melynek Dr. Kelemen Imre m. kir. jószágigazgató, az OHE választmányi tagja áll az élén, Kúnszentmiklós és környékének gazdái irányítják, — az érdekelt hatóságok, valamint gazdasági érdekképviseletek minden irányban a legmelegebben támogatják.

K. Gy.

Hivatalos rész.

A FÖLDMÍVELÉSÜGYI IGAZGATÁS EGYSZERŰSÍTÉSE, VALAMINT SZAKSZERŰSÉGÉNEK ELŐMOZDÍTÁSA TÁRGYÁBAN kiadott 3970/1943. M. E. sz. r. részlete. (Megjelent a Budapesti Közlöny 165. számában, 1943. júl. 25.)

10. §.

(1) A törvényhatóság első tisztviselője helyett az illetékes vízügyi műszaki hivatalhoz kell benyújtani a kérvényeket és az általános, illetőleg a részletes terveket a következő ügyekben:

a) vízhasználatok és vízimunkálatok (ideértve a kenderáztatók létesítését is) engedélyezése (1885:XXIII. t.-c. 25., 27., 38. és 42. §.; 1913:XVIII. t.-c. 1., 12., 13., 14., 16., 19. és 26. §.; 1.200/1914. F. M. 6., 7., és 8. §.);

b) medertisztogatás elrendelése (1885:XXIII. t.-c. 40. §.; 1913:XVIII. t.-c. 7. és 26. §.);

c) vízrendező társulatok vízipítési munkálatainak az engedélyezése (1885:XXIII. t.-c. 74. §., 161—169. §.; 1913:XVIII. t.-c. 23—27. §.);

d) magánosok, érdekeltségek vagy vizitársulatok által elvégeztelt szándékolt sürgős jellegű vízrendező munkálatok ideiglenes engedélyezése (45.689/1885. F. I. K. M. számú „Általános rendelet“ 25. §.).

(2) A vízhasználatok vagy vízimunkálatok engedélyezésére vonatkozó terveket (1885. évi XXIII. t.-c. 161. §.; 1913:

XVIII. t.-c. 23. §.) a vízügyi műszaki hivatal mind szakszempontból, mind a közérdekűség tekintetéből megvizsgálja, s amennyiben azt állapítja meg, hogy a tervezett munkálatok közérdekbe ütköznek (1885:XXIII. t.-c. 162. §.), az iratokat és terveket — a közszemléretétel mellőzésével — azzal a javaslattal terjeszti a törvényhatóság első tisztviselője elé, hogy a kérelmet további tárgyalás nélkül utasítsa vissza.

(3) Amennyiben a tervezett munkálatok közérdekbe nem ütköznek, a vízügyi műszaki hivatal gondoskodik a terveknek a fennálló szabályok szerint való közszemléretételéről. Erről, valamint a törvényhatóság első tisztviselőjével egyetértőleg kitűzött tárgyalás idejéről és helyéről az érdekelteket hirdetmény útján értesíti (1885:XXIII. t.-c. 163. §.; 1913:XVIII. t.-c. 24. §.).

A terveket tizenöt napig kell közszemlére kitenni.

A hivatal a közszemléretétel helyén és ideje alatt a hirdetményben megjelölt időpontban megadja az érdeklődőknek a szakserű felvilágosításokat. A helyszíni tárgyalás után (1885:XXIII. t.-c. 165.—167. §.; 1913:XVIII. t.-c. 25. §.) a hivatal az iratokat a határozatra vonatkozó javaslattal együtt a törvényhatóság első tisztviselője elé terjeszti (1885:XXIII. t.-c. 168. és 169. §.; 1913:XVIII. t.-c. 26. és 27. §.).

(4) A törvényhatóság első tisztviselője határozatát a fellebbezési határidő eltelte után a tárgyalási iratokkal és az esetleges fellebbezésekkel együtt megküldi a vízügyi műszaki hivatalnak. Ha az említett határozat ellen fellebbezést adtak be, a vízügyi műszaki hivatal az iratokat a fellebbezésekre tett észrevételeivel együtt a törvényhatóság első tisztviselője elé terjeszti. Ha a határozat ellen fellebbezést nem adtak be, a hivatal az engedélyokirat (1885. évi XXIII. t.-c. 172. §.), illetőleg a jogerős véghatározatról szóló értesítés (1885. évi XXIII. t.-c. 40. és 168. §.; 45.689/1885. F. I. K. M. számú „Általános rendelet“ 22. §.) kiadására tesz előterjesztést.

* * *

A M. KIR. KÖZELLÁTÁSÜGYI MINISZTER 43.200/1943. K. M. SZÁMÚ RENDELETE A FÜZVESSŐ LEGMAGASABB ÁRÁNAK MEGÁLLAPÍTÁSA TÁRGYÁBAN.

A Budapesti Közlöny 158. számában jelent meg (1943. évi július hó 17.)

A 9.280/1941. M. E. számú rendelet 1. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeltem:

1. §.

(1) Az elsőrendű, egészséges, száraz, penész-, jégverés- és bogármentes, legalább 90%-ban ágmentes, hántolt, fehér és barna (nyersen, illetve főzve hántolt) fűz vessző legmagasabb ára 100 kg-onként a következő:

Méret:	Nemes vessző	Vad vessző
120 cm hosszúságig — —	140.— P	115.— P
120—160 cm hosszú — —	125.— P	105.— P
160—200 cm hosszú — —	110.— P	95.— P
200 cm-nél hosszabb — —	95.— P	85.— P

(2) Az osztályozatlan, vegyes méretű hántolt fűz vessző legmagasabb árát a méret és a minőség arányának megfelelően az (1) bekezdésben meghatározott legmagasabb árak alapján kell kiszámítani; az így kiszámított ár azonban hántolt nemes fűz vesszőnél 100 kg-onként a 115.— P-t, hántolt vad vesszőnél pedig a 100.— P-t nem haladhatja meg.

2. §.

Az elsőrendű, egészséges, jégverés és bogármentes hántolatlan fűz vessző legmagasabb ára 100 kg-onként a következő:

	Osztályozott: (legalább 80%-ban ág- és levélmentes)	Osztályozatlan: (legalább 80%-ban ág- és levélmentes)
Nemes vessző — — —	22.— P	19.— P
Vad vessző — — —	16.— P	13.— P

3. §.

A 15 mm-nél nagyobb átmérőjű, egészséges fűz vessző (ügynevezett fűzbot) legmagasabb ára 10 kg-onként a következő:

	Hántolt fűzbot	Hántolatlan fűzbot
15—25 mm átmérőjű — —	58.— P	8.— P
25—35 mm átmérőjű — —	38.— P	5.50 P

4. §.

(1) A 2. és 3. §-ban megállapított legmagasabb árak a lombhullás után vágott (őszi vágású) hántolatlan fűz vesszőnél és fűzbotnál legfeljebb az alábbi ártöbblettel növelhetők:

a) február 1-től február végéig történő eladás esetén 10%-kal,

b) március 1-től március 31-ig történő eladás esetén további 10, összesen 20%-kal,

c) április 1-től augusztus 31-ig történő eladás esetén további 10, összesen 30%-kal.

(2) Az 1., 2. és 3. §-ban említett minőségtől eltérő (nedves, penészes illetőleg jégvert, bogárrágott, valamint az előírtnál több ágas-vogas vesszőt tartalmazó) szokványszerűen másodosztályú minőségű fűz vessző, legmagasabb ára az 1., 2. és 3. §-ban, valamint a jelen § (1) bekezdésében megállapított legmagasabb alapárnál 10%-kal, a szokványszerűen harmadosztályú minőségű fűz vessző legmagasabb ára pedig további 20, összesen 30%-kal alacsonyabb.

5. §.

(1) A jelen rendeletben megállapított árak az eladó költségén kévézve és az ország bármely feladóállomásán vasúti kocsiba rakva értendők.

(2) A feladó- és leadóállomás (rendeltetési állomás) között ténylegesen felmerült vasúti fuvardíj — külön tételként számlába állítva — a megállapított árakhoz hozzászámítható.

6. §.

A jelen rendeletben megállapított legmagasabb árakhoz további ártöbblet semmiféle címen nem számítható. Az esetleg bekapcsolódó kereskedők hasznát a megállapított árak magukban foglalják.

7. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba; hatálybalépésével a 61.900/1942. K. M. számú rendelet (Budapesti Közlöny 1942. évi július hó 1-i, 146. szám) hatályát veszti.

Budapest, 1943. évi július hó 16-án. A miniszter helyett:
dr. Jakabffy Károly s. k. államtitkár.

Társulatok — Egyesületek.

AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET 1943. JÚLIUS HÓ 28.-I VÁLASZTMÁNYI ÜLÉSÉN jelen voltak: gr. Jankovich Bésán József, dr. v. Paluzsai László, Antalffy Antal, Báldy Bálint, Brandt Ignác, Corchus Dezső, Corchus Zoltán, Cserháti Sándor, Cserynus László, dr. Gébert József, Heincz Pál, gr. Jankovich Bésán Elemér, Köhler Géza, Kovács Miklós, Langhoffer Károly, dr. Maucha Rezső, Nyáry János, dr. Purgly Sándor, Répássy Miklós, dr. Raskó Pál, Tóth József, dr. Unger Emil, Uzoni László, id. Zimmer Ferenc, ifj. Zimmer Ferenc, ifj. dr. Szabó Zoltán, Kontur György, és Orosz Irén jegyzőkönyv vezető. — **Kimentettek magukat:** Manninger G. Adolf, Illik Viktor, Tóth Kálmán. — **Elnök** megnyitja az ülést. **Titkár** felolvassa a legutóbbi választmányi ülés óta **tagul** jelentkeztek névsorát: Szalai István, Kettős János, Borkó István, Pajrok János, Varga János, Horváth János, Dömötör Áron és János, Kuzmits Mátyás, Munkás Sándor, Horváth Antal, Varga János, Pozsár István, Lajos és János, Balogh János, Woth Lajos, Távér István, Nagy József, Farahó Fedor és József, Balogh János, Süllős István, Szalai Ferenc, v. Csontos Antal, ifj. Pozsár István, Mővek János, Czövek Imre, Hegedűs Sándor, Palkó János, Gyenis Sándor, Molnár János, Meleges János, Csapai János, Pákozdi János halászbok, Kopács P. Nagy Lajos halász, Turkeve, Német Halászi Szövetkezet, Apatin, Tóth Elek halász, Tiszaluc, Baruta Árpád halász, Győr, Latorca Gazdasági és Ipari r. t. Munkács, dr. Mets Gyula járásbírói elnök, Erdőd, Schödl Tamás egy. h., Budapest, ifj. Stein Ferenc halász, Vezseny, Rozvicsák Mihály halász, Záhony, Kucsera János halász, Majosháza, Pável Imre halászm., Ács, id. Benke Károly halász, Vencsellő, ifj. Guresy Sándor halászm., Pozsonyvezekény, Szentpétery Géza halász, Tiszasüly, Várad Zsigmond halász, Tiszabura, Szarka István m. tisztv. h. bér-lő, Beregszász, Holczer János halász, Dunaszekcső, Komáromi János kereskedő, Abara, Oláh Mihály halászm., Bodrogzsadány, Batyuk Károly halászm., Vajka, Fegyverneki Ferenc halász, Poroszló, Teszáróvics István halász, Kakathvár, Repka János és Teszáróvics Kálmán halász, Párkány, Bot András halászm., Orosháza, Vékony Lajos és Varga János halász, Prónayfalva, Madácsi János és Varga József halász, Soltvadkert, Huszlicska János és Fehér Lajos halászm., Komárom, Lábik Gyula halász, és Sárka János halász, Párkány. — A választmány az új tagok felvételét tudomásul veszi. — **A tógazdaságban tenyésztett hal beszolgáltatásának és forgalmának szabályozása tárgyában kiadott 112.150/1943. K. M. sz. rendeletet** Kontur György ismerteti. — A rendelettel kapcsolatban **Dőry Frigyes** élt írásbeli panasszal. Kifogásolja, hogy a rendelet monopoliumszerű jogokat biztosít, de sérelmes a tógazdaságokra és a vidéki kereskedőkre. Ezek vehetnek ugyan halat továbbeladásra, de az nem számítható be a beszolgáltatásba. Különösen azokat a tógazdaságokat érinti igen hátrányosan, amelyek messze esnek a vasúttól. A hal-

termés jelentékeny részét épp a vidéki halkereskedők hozták forgalomba, ha tehát ezek nem vehetnek át halat a beszolgáltatásba való beszámítással, úgy az meg fogja nehezíteni a hálnak a vidéki fogyasztók között való elhelyezését. — Kívánatosnak tartaná tehát, hogy ne csak az említett 5 cég legyen följogosítva beszolgáltatási kötelezettség teljesítésére, hanem kellő fölkészültséggel bíró és megbízható vidéki kereskedők is. — A beadvány ismertetése után a kérdést a választmány több oldalról megvilágítva behatóan megvitatta. Hozzászoltak: id. Zimmer Ferenc, Corchus Zoltán, Nyáry János, gr. Jankovich Bésán József, Köhler Géza, Uzoni László, Kontur György, ifj. Zimmer Ferenc, Heincz Pál, Cserháti Sándor, dr. Raskó Pál. — A vita alapján az Elnök: **A vidéki haleladás tárgyában egy szűkebb körű bizottságot javasol, amely az elnökségnek tervezetet nyújt át.** — A választmány a bizottságra: Corchus Zoltán, dr. Gebert József, Köhler Géza, Nyáry János, dr. Raskó Pál, illetve helyettese, Uzoni László, ifj. Zimmer Ferenc választmányi tagokat kéri fel. — **A tógazdasági, valamint a zárt és nyíltvízi hal forgalmának szabályozása tárgyában kiadandó K. M. rendelettervezet.** — A választmány ennek a kérdésnek eldöntését is a kijelölt bizottságra bízta. — **A ponty árának megállapítása az áremelésekkel munkabér, valamint a fogyasztási adó emeléssel kapcsolatban.** — Kontur György: A budapesti Közlöny július 1-i számában jelent meg a munkabérek emelésére a budapesti fogyasztási adóra stb. vonatkozó rendelet. A halkereskedők a ponty fogyasztói árának emelése tárgyában az árhivatalhoz fordultak. Egyes tógazdák felvetették azt a kérdést, hogy a termelői költségek emelkedése is vételessék figyelembe a termelői árak újabb esetleges szabályozásánál. — A kérdéshez Nyáry János, dr. Raskó Pál, id. Zimmer Ferenc, dr. v. Paluzsai László, és Corchus Zoltán szólnak hozzá. A vitát az Elnök zárja be, aki a tárgyban az OHE nevében Jakabffy államtitkárnál kihallgatást kér. — **A tógazdasági zárt és nyíltvízi, élő- és jegelthal árszabályozása.** — Kontur György: Tekintettel arra, hogy e kérdéssel a K. M. foglalkozik kivánatos volna, ha a választmány véleményét nyilvánítaná. — **A választmány id. Zimmer Ferenc, dr. Raskó Pál és Köhler Géza** hozzászólása után kimondja, hogy e kérdéssel foglalkozni kíván. A halárak az összes szempontok figyelembevételével állapíttassanak meg. Javaslatételre a korábbi kiküldött bizottságot kéri fel. — **A halászboknak a nehéz testimunkások közé való felvétele.** — Kontur György: A Budapesti Közlöny július 22-i számában jelent meg a rendelet, amely a nehéz testi munkások körét szabályozza. A halászat a felsorolásban nem szerepel, ez sérelmes bár mód van arra, hogy a K. M. a nehéz testimunkások körét bővítse. Ez ügyben eljártunk a K. M.-ban, valamint Bárányos államtitkárnál tettünk javaslatot. — **Cserháti Sándor:** egyes helyeken a halászmunkások minősítésénél nem veszik figyelembe, mint **östermelőt**, sem mint **iparost.** — **A halászbok és tógazdasági alkalmazottak kenyér-, gabona szükségletének biztosítása.** — Kontur György: A halászbok, tógazdasági munkások, valamint a szőlőgazdák részére sok helyen nincs biztosítva a kenyérgabona. Ez ügyben a kiadandó rendelet kapcsán eljártunk. A rendelet előreláthatólag egy hét leforgása alatt megjelenik. — **Köhler Géza:** a közellátási kormánybiztosok felhatalmazást fognak kapni arra, hogy azoknak, akik évek óta vámmőrők voltak, a kenyér-gabonát kiadhassák. — **Fűzavessző legmagasabb árának megállapítása.** (1. a lap más helyén közzétett rendeletet). — **Raktárak igénybevétele.** — Kontur György: A Budapesti Közlöny július 26-i számában jelent meg a 3920/1943. M. E. sz. rendelet, mely lehetővé teszi, hogy a K. M. magtárakat stb. legfeljebb egy évi időtartamra igénybevehessen. — **A révkapitányságok nyilvántartási jelzőbetűinek újabb megállapítása.** Kontur György: A Budapesti Közlöny július 22-i számában jelent meg a 107.978/1943. B. M. sz. rendelet, amely szabályozza a csónakok stb. jelzőbetűit. — Ismerteti a Budapesti Közlönyben megjelent 3970/1943. M. E. sz. rendeletet (július 27-i szám), amely szerint a **tógazdaságok engedélyezése** stb. terén a kérés és a tervek a jövőben közvetlenül az illetékes kultúrmezői hivatalhoz nyújtandók be. — Az F. M. elnöki osztálya a **hadigondozottak elhelyezése tárgyában** felhívással fordult az egyes ügyosztályokhoz. — **A választmány: Ezúton hívja fel jelentkezésre az érdekelt tógazdákat és nyíltvízi halászbokokat.** — Kontur György: A Budapesti Közlöny július 1-i számában jelent meg a **csillagfürt új árára vonatkozó rendelet.** Az ország egész területén a csillagfürt termelői árát 36.— P-ben szabályozta, azonkívül 5.— P/q kereskedői haszonkulcsot, továbbá minden hónap 1-től és 16-tól kezdődőleg 60—60 fillér q-kénti felárat ír elő. A rendelet nem teljes, mivel nem írja elő, hogy a felár, mely időponttól számítható fel. — **A választmány:** a rendelet ez utóbbi hiányosságának megfelelő kiegészítésére dr. v. Paluzsai Lászlót kéri fel. — **Takarmány kiutalás tógazdasági hal pontszámának beszámítása.** Kontur György: A tógazdasági hal pontszámának tárgyalásánál rámutattunk arra, hogy ez-

Ujdonságok — Vegyesek.

Gyászbesz. **Vitéz Szedressi Imre** halázmester, a Duna-földvár—Báti halászati társulat paksi bérlője, egyesületünknek hosszú éveken át választmányi tagja, élete 61-ik évében április 12-én elhunyt. Emlékét kegyelettel őrizzük.

KÉRELEM A TÓGAZDASÁGOKHOZ.*

A m. kir. Madártani Intézet igazgatósága az Országos Halászati Felügyelőség illetve a Földművelésügyi Minisztérium Halászati ügyosztálya útján az összes tógazdasághoz 24 pontot tartalmazó kérdőívet küldött meg az elmúlt napokban, hogy az egyes vízi és ragadozó madárfajoknak halgazdasági szerepét illetőleg jelentőségét országos viszonylatban tudományos szempontból megvizsgálhassa és tisztázhassa.

Ezen kérdés beható tanulmányozása nemcsak tudományos szempontból jelentős, hanem nemzetgazdasági szempontból is fontos. Kérjük ezért lapunk Olvasóit, hogy a kapott kérdőíveket pontosan és megfelelően kitöltve azon a Tógazdaság pontos címét és székhelyét olvashatóan feltüntetve az m. kir. Madártani Intézetnek (Budapest, II. Herman Ottó út 15.) **mielőbb** visszaküldeni szíveskedjenek.

Azok a Tógazdaságok pedig, melyek eddig a kérdőíveket nem kapták volna meg, igényeljük ezt a Madártani Intézet Igazgatóságától.

Ezen nemzetgazdasági szempontból is jelentős tisztán tudományos munka felkarolása és támogatása halászati érdek.
Sz. Z.

SZEMÉLYI HIREK.

A Budapesti Közlöny f. évi július 16-i 157. számában jelentek meg a legújabb kinevezések ill. előlépések az F. M. tárca kebelén belül.

A lapunk olvasótáborát közelről érinti, hogy a magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére Országos Halászati Felügyelőség vezetőjének *Csernyus László* miniszteri osztálytanácsosi címmel felruházott műszaki tanácsosnak a miniszteri osztálytanácsosi jellegű adományozta a Kormányzó Úr Öfömlétsége.

A központi fogalmazás személyzetének létszáma pedig Kormányzó Urunk *dr. Kovács Géza* miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkár, miniszteri osztálytanácsossá kinevezni, *dr. Jancsó Barna* miniszteri segédtitkárnak a miniszteri titkári címet és jellegű adományozni méltóztatott.

Midőn a lapunk olvasói nevében jókívánásaink tolmácsoljuk, kérjük, hogy a magyar Halászat ügyét a jövőben is kísérjék figyelemmel és támogassák.

Sz. Z.

HELYREIGAZÍTÁS.

Lapunk multhavi számában (7. szám) *Vásárhelyi István* „A rák... stb.” című cikkének 1. képe alatti szöveg helyesen: **A folyami rák. (Astacus astacus).** A 2. kép alatti szöveg pedig helyesen: **A kövi rák. (Astacus torrentium).** —

Az árjegyzés című rovatban a „Halértékesítő és Halbizományi Rt.-től” helyett helyesen: „Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi Részvénytársaságtól” és „május hó” helyett „június hó” értendő.

A sajtóhírbéért a szerkesztőség és nyomdavezetőség elnézést kér.

Sz. Z.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kozma József halász **Törökszentmiklós**. Ha az Országos Halászati Egyesület tagjai sorába belép, a lapot ingyen kapja. A nemtagok előfizetési díja egész évre 15.— P. A lap számonként nem vásárolható. — **Metz Ferenc** halázmester **Apatin**. Kérése nem teljesíthető. Ugyanis a kiadóhivatalnak nem áll módjában megállapítani azt, hogy kik voltak az Egyesületünk régi tagjai, minthogy sajnálatos módon a háború alatt és után a régi névsorok és kartotékok vagy megsemmisültek, vagy elkallódtak. — **Többeknek**. Lapunkban bárki hirdethet a halászzal kapcsolatos körben. A hirdetések ára számonként, hasábonként és mm-ként: 52 fillér. — Tógazdaságok létesítésére és irányelveire vonatkozóan az Országos Halászati Felügyelőség (Budapest, V., Visegrádi köz 7.) nyújt díjtalan felvilágosítást. A tógazdaságok létesítéséhez vízjogi engedély kell. (I. a lapunk más helyén közzétett rendeletet.) — **Gróf Serényi János Bánréve**. A közzétett hirdetés díját a hirdetés megszűnte után csekkbefizetési lap egyidejű megküldésével közöljük. — **Nagykőrös város pol-**

* Az m. kir. Madártani Intézet Igazgatóságának kérése alapján fordulok a lapunk t. Olvasóihoz. Sz. Z.

zel kapcsolatban szabályozni kellene azt is, hogy a beszállított ponty arányában mennyi takarmányt kapjanak tógazdáink. — **A választmány** a javaslat és indoklás megismerésével ugyancsak a bizottságot kéri fel. — **Vadásztöltény kiutalás.** **Kontur György**: A vadásztöltény terén nagy hiányok vannak ezért OHE-e téren is megette a szükséges lépéseket, hogy tógazdáink részére a gémekek stb. puszttítására legalább 10.000 drb. töltényt biztosítson. A vadászati osztályllyal, valamint a vadásztöltény gyárral tárgyalás indult, legfeljebb augusztus végére remélhetünk csak töltényt. — **Nyáry János** szerint addig, ameddig a töltény új ára megállapítva nincs, nem remélhetünk árut. — **Kontur György**: továbbra is nagyobb mennyiségű rövidszárú magyar gumicsizma áll rendelkezésre. Az ár újabb szabályozása küszöbön áll. — A nyíltvízi halászok részére kis mennyiségű rézgálicot sikerült biztosítani, remény van arra azonban, hogy további mennyiségeket kaphassunk. — **Köszénkátrány** terén a helyzet lényegesen jobb, ezúton hívja fel az érdekeltek figyelmét arra, hogy szükségletüket mielőbb az OHE-hez benyújtott anyagigénylő lapon kérjék. — **Kenderfonál és háló kiutalás.** E téren igen rosszul állunk, mivel az Ipari Anyaghivatal által kiutalt tételeket a gyárakat ellenőrző „Hagyof” nagymértékben korlátozza. — **Köhler Géza**: A közelmulthban az előadóval együtt a szegedi és hódási gyárakat személyesen kerestük fel. A jelenlegi gyártás a tiltott kender kellő osztályozatlansága miatt rengeteg gyártási hibát eredményez. — **Kontur György**: Köhler Gézának az OHE köszönettel tartozik azért, hogy volt szíves az útra autóját felajánlani. A közvetlen érintkezés ugyanis kedvezően fog hatni a szükséglet előteremtésére. Az ideai kender termés a tavalyinál lényegesen jobbnak mutatkozik s így remény van arra, hogy a jövőben a nehézségek csökkenni fognak. — **Elnök**: „Most értesültem róla, hogy a **Baltoni Halászati Rt. Dr. Purgly Sándor** elnökévé, **Köhler Gézát** pedig **vezérigazgatóvá választotta**. Szívvel jövő jókívánásainkat tolmácsolom és kívánom, hogy működésük mellett a Balaton halászata továbbra is olyan gazdaságosan és eredményesen fejlődjék, mint amilyen eddig volt”. — **Dr. Purgly Sándor és Köhler Géza** köszönetet mondanak az elnök szavaiért és kijelentik, hogy továbbra is az OHE érdekében kívánnak munkálkodni. — **Az OHE ügykezelésével kapcsolatos felhatalmazás.** **Elnök**: Egyesületünk ügykezelését hosszú idő óta **Kontur György** szívességéből és szeretetből látja el. A mai nehéz időkben egy ilyen közérdekű intézmény munkáinak ellátása különösen nehéz feladat, ezt más ellátni nem tudja, az a kérése, hogy addig, amíg valami más megoldást nem találunk, kérjük fel az igazgatói teendők ellátására is, és ne hártsa el magától azt a figyelmet, amivel az OHE választmányja honorálni kívánja kifejtett munkáját. — **Heincz Pál**: A háborús időkre tekintettel méltányosnak tartaná, ha az OHE beadványban kérné a F. M.-t, hogy az OHE ügykezelését **Kontur György** továbbra is elláthassa, ez a kérdés azóta van napirenden, amióta az OHE igazgatói teendői alól megvált. — **Répássy Miklós**: Kifejti, hogy a nevezett az OHE ügyeivel foglalkozva egyúttal miniszteri ügykörbe tartozó kérdéseket old meg. — **Kontur György**: csupán bizonyos felhatalmazást kér, minthogy az OHE-nek sok elvi kérdésében kell sürgősen határoznia. — **A választmány**: **Kontur György**öt felkéri az ügyek további intézésére. — **A választmány** tárgyalta még a „Halászat”-ban megjelenő cikkek **külön lenyomatának** kérdését. — **A választmány** az ülés folyamán elhangzott bejelentéseket tudomásulvette. — **Indítványok nem érkeztek**. — Az **Elnök** az ülést berekeszti.

K. Gy.

A BALATONI HALÁSZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG IGAZGATÓSÁGA *dr. jósági Purgly Sándort* az Rt. elnökévé választotta és **Köhler Gézát** **vezérigazgatóvá** nevezte ki.

E két család a Balaton halászatának fejlesztése terén elévülhetetlen érdemeket szerzett. — Az utolsó évtizedben a Balaton korszerű halászata az első világháború előtti évekkel szemben több mint kétszeresére emelkedett. Elmondhatjuk, hogy ma a legnagyobb az országban.

A balatoni hal konzerválása, ipari, valamint takarmányliszté való feldolgozása terén az Rt. elismert sikereket könyvelhet el, melyben elsősorban **Köhler Géza** vezérigazgatónak van oroszlán része.

Az Rt. a modern **hálókonzerválás** terén is úttörő lépésekre készül, ami éppen a mai nehéz időkben az egész magyar halásztársadalom javát fogja szolgálni. — Az **új balatoni halbiológiai állomás** (?), a Szerk.) és a **halázmesterképzés** terén is a vezetőségnek kitűnő elgondolásai vannak, amit csak örömmel üdvözölhetünk. — Az OHE támogatása terén is példát mutatott eddig az Rt. —

Az új vezetőséget az egész magyar halásztársadalom nevében örömmel üdvözölhetjük.

K. Gy.

gármesteri hivatala. A kért hirdetést a júniusi számban már nem tehetjük közzé, minthogy az lapzárta után érkezett hozzá-
zánk. A júliusi számot — mint első támpéldányt — már elkül-
döttük. — **Kundits György elnök Apatin.** A lap kézbesítésével
kapcsolatos kérését teljesítettük. — **Magyar Tógazdaságok és
Halkereskedelmi R. T. Budapest.** A kívánt helyreigazításnak
készséggel eleget tettünk (I. a lap más helyén „Helyreigazi-
tás” címszó alatt.). A nem szándékos sajtóhibáért elnézést
kérünk. — **Reich Lóránt MÁV. főintéző Budapest.** A be-
igért horgászati élményt tartalmazó cikket várjuk. — **Mets
Gyula dr. Erdőd.** A lap kikézésítésének elmaradása indo-
kolatlan. Újabb példányokat küldtünk, ezek kézbesítéséről
értesítést várunk.

Sz. Z.

1943. évi II. évnegyedi halátlagarak:

	hónap	Kiseldadás		Nagyeldadás	
		havi	II. évr.	havi	II. évr.
1. Ponty élő	IV.	4.312		3.823	
	V.	5.175		4.519	
	VI.	6.000	5.162	5.400	4.614
2. Ponty jegelt	IV.	4.117		3.637	
	V.	4.925		4.369	
	VI.	5.700	4.914	5.100	4.369
3. Harcsa élő	IV.	9.000		8.500	
	V.	—		9.562	
	VI.	12.000	10.500*	—	9.031*
4. Harcsa jegelt	IV.	9.025		8.625	
	V.	9.026		8.900	
	VI.	11.392	9.814*	9.794	9.106*
5. Csuka élő	IV.	6.062		—	
	V.	6.000		—	
	VI.	—	6.031*	—	—
6. Csuka jegelt	IV.	3.700		4.512	
	V.	6.325		5.195	
	VI.	7.000	6.308	5.619	5.109
7. Dunai süllő jegelt	IV.	—		8.831	
	V.	8.000		8.722	
	VI.	12.433	10.216*	11.479	9.677
8. Balatoni fo- gas jegelt	IV.	—		—	
	V.	10.000		—	
	VI.	11.000	10.500	—	—

A *-gal megjelölt átlagarak kevés adatból számítottak ki.

Árjegyzés. A Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi
Részvénytársaság-tól, gr. Jankovich Bésán Elemér halkereskede-
désétől, valamint Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-től nyert
értesülés szerint 1943. évi július hó folyamán a nagybani halárak
kg-ként az alábbiak voltak:

Élőponty	—	—	—	—	P 5'40—
Jegelt ponty	—	—	—	—	P 3'— 5'10
„ harcsa	—	—	—	—	P 6'00—10'50
„ fogas süllő	—	—	—	—	P 8'00—11'00
„ csuka	—	—	—	—	P 4'00— 5'80
Kárász	—	—	—	—	P 3'00— 5'20
Fehérhal	—	—	—	—	P 1'80— 5'00
Balatoni fogas	I. osztályú	—	—	—	P 13'00
„	II. „	—	—	—	P 12'50
„	III. „	—	—	—	P 12'00
„	IV. „	—	—	—	P 11'50

K. Gy.

Nagykörös város tulajdonát képező s a monori járáshoz
tartozó Nyáregyháza község határában levő Pótharasztpusz-
tán 176 kat. hold területen halgazdaságot óhajtt létesíteni és
azt bérbeadás útján hasznosítani. A vízjogi engedélyezési el-
járás folyamatban van. A létesítéssel járó költségeket a bérelő
tartozik előlegezni s az előlegezett költség a haszonbérbe be-
számítódik. Tőkeerős vállalkozók a nagykörösi polgármesteri
hivatalban a feltételek iránt érdeklődhetnek.

Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi Részvénytársaság

Igazgatóság: Budapest V., József nádor tér 8. Telefon: 180—921, 180—922. Levélcím: Budapest 4., postafiók
271. Távirati cím: Tógazdaságok. **Üzlet és raktár:** Budapest IX., Központi vásárcsarnok. Telefon: 185—636.
Elárusítóhely: Budapest IX., Központi vásárcsarnok. Telefon: 185—636. **Szállítási iroda:** Budapest, XI. Buda-
örsi út 87. Telefon: 468—716. Megvásároljuk tógazdaságok és szabadvízi halászatok egész haltermését. Szál-
lítunk elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétanyás tenyészpontyot, anyapontyot, egyéb tenyészhalat és megter-
mékenyített fogassüllőikrát.

A lap kiadásáért felelős: ifj. dr. Szabó Zoltán.

Lapzárta minden hónap utolsó napján.

„HALASTÓ” rendbehozatalára hozzáértő tőkeerős halászt
keresek, kinek ezért megegyezés szerint biztosítanám a ha-
lastavak bérletét hosszabb időre. — Piacot az ózdi vasgyár
közelsége biztosítaná. A tavakat még a nyáron üzembe sze-
retném helyezni.

Címem: gróf Serényi János Bánréve”.

32 éves, nem katonaköteles, 15 éves gyakorlattal rendelkező
halász mester állást keres bármikorra. Haltenyésztésben, tó-
gazdaság vezetésében és erdőri teendőkből jártas. Cím:
Györik János, Bicske, Tisza István-út 46.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal, parafa-alattság,
rebzsinór minden mennyiségben kapható

ADÁM MIKSA R.T.-NÁL, BUDAPEST

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7. A Fe-
renc József híd és Erzsébet híd között. Telefon:
18-59-65. Fióküzlet: VII., Thököly-út 16 szám. A
Keleti pályaudvar indulási oldalával szemközt.
Telefon: 13-98-61.

Gróf Jankovich-Bésán Elemér

HALNAGYKERESKEDÉSE

Iroda: Budapest, Ferenc József rakpart 17. Tel.:
186—299. Üzlet: 185—484. Budapest, IX., Központi
Vásárcsarnok. Tel.: 185—273.

Sumonyi tógazdaság Tóth József és társai

HALKERESKEDÉSE

Folyóvízi és tavi halak vétele és eladása nagyban és
kicsinyben. Telefon: 185—740. Budapest, IX., Központi
Vásárcsarnok.

Veszünk ez év július hó második és augusztus első
felében való átvételre 100—150 q, fele I A és fele I B
élő pontyot. Kívánatra megfelelő előleget adunk vagy
a szükségelt haltakarmányt kifizetjük.

ZIMMER FERENC, HALKERESKEDelmi R.-T.
Budapest, IX., Gönczy Pál-utca 4. Telefon: 185-448.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

Telefon: Iroda: 185-0-71. Üzlet:
185-5-84. Budapest, IX.,
Közp. Vásárcsarnok.

VESZÜNK!

20—40 dekás kétnyaras gyorsnövésű nemes
pikkelyes
PONTYIVADÉKOT,
ab Balaton. Mennyiségi és minőségi át-
vétel bizottság által Siófok vagy Fonyód
kikötőben. Ajánlatok a
BALATON HALÁSZATI R.-T. SIÓFOK
címére.